Trung-Bắc Tân-Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

BANOI

	Pháp, Đế-quốc và thuộc-địa Pháp, Tây-ban-nha, Hợp-chủng-quốc	Người đưa đến nhà	Gửi xe Giây thép	Nước ta, Trung-kỳ và Cao-miên	Nước Lý, Bắc Pháp và các thuộc-địa Pháp	Ngoại-quốc
Một năm...	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
Các tăng và	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng...	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng...	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng...	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 = 065 de large.

4e page :
Une seule insertion. . . . 0 $ 50 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Tư-cách nhà buôn buổi mới ta....

Thời nào kỳ-lương ấy, thời vận mình nhân-vật phải vâu mình ! Ngẫm mà xem trong vài mươi năm nay cái tư-cách nhà buôn ở nước ta thực đã có khác xưa lắm lắm. Xưa kia nhà buôn chỉ biết có một việc buôn, ngoài việc buôn không biết việc gì cả. Đến nay nhà buôn phần nhiều việc gì cũng muốn biết, không việc gì là không có nhà buôn. Từ dân ở các nước thường mỗi hạng người chỉ đông được một vài, từ dân ở nước ta, nhà buôn đông đủ cả các vai, ai chẳng tưởng là đáng khen cho nhà buôn nước ta và đáng mừng cho xã-hội ta vậy. Nhà buôn ta lại lắm người vọng tự tôn đại muốn sánh mình với nhà buôn Mỹ, nhưng xét ra thì muốn chừng tư cách nhà buôn Mỹ không giống như tư cách nhà buôn ta.

Có một người Anh sang du-lịch bên Mỹ về làm sách có nói rằng : « Nhà buôn Mỹ không ai sánh được, vì đã theo nghiệp buôn thì bao nhiêu thời giờ, nghị lực, *trí tuệ trút hết cả vào việc buôn*, chỉ sử nguyện có một điều là làm sao cho tới mục đích, cho chóng giàu có. Làm việc hết ngày quay về nhà nọ quan, đến dây mà nghe những nhà buôn nói chuyện thì chỉ nghe thấy nói có một vấn-đề là vấn-đề kiếm tiền : việc này đáng giá bao nhiêu, việc kia mỗi năm lời được mấy, người kia đã tiêu hết bao nhiêu về việc mua máy mới ; máy nọ mới chế sức mỗi ngày làm thêm lên được bao nhiêu hàng hay làm cho giá hàng rẻ đi được bao nhiêu, suốt khi ngồi cho đến khi đứng lên không nói câu chuyện nào là câu chuyện phiếm, chuyện câu hư-danh không có, chuyện hùng của thời cận cũng không. Ai nghe cũng không khỏi cảm phục được cái nghị-lực, cái chí kinh doanh và cái lòng kiên-nhẫn của những nhà buôn Mỹ. Xem ra thì người nào cũng chỉ mê có một việc là sự khảo khát làm giàu.

Người Anh lại còn nói một câu này trông cũng lấy làm kỳ là những nhà buôn to bên Mỹ không uống rượu bao giờ cả. Hiện người Anh đã có ngồi ăn ở trong một nhà hội quán nhớn là nơi những nhà buôn to nước Mỹ hay đến ăn thì thấy trong hàng trăm người đến ăn không có một người nào là không uống nước thay rượu. Ở bên Mỹ họ cho là người đã làm công việc lớn mà còn uống rượu thì chỉ những say tỉnh mà mất hết thời giờ.

Người Anh thuật lại rằng có một hôm nói chuyện với một người bạn là người Mỹ hay đến ăn ấy nói rằng : « Phải, độ vào mươi năm nay, có nhiều sự biến đổi ở trong những cái tập quán của chúng tôi lắm, vì sự cạnh tranh của chúng tôi ở trong thương giới càng ngày càng rất kịch liệt, không những cạnh tranh với toàn cầu, mà lại cạnh tranh lẫn với nhau ở cả trong nước nữa. Bởi thế nên uống rượu thì không thể sao giữ được cho có định thần, bình khí, cho có trí-tuệ thông minh là những cái cốt yếu của nhà doanh nghiệp. Chúng tôi sở dĩ phải uống nước thay rượu cũng chỉ bởi thế thôi, thực là một sự tất nhiên phải thế vậy ».

Coi đó thì những nhà buôn ta đã có thể sánh với những nhà buôn Mỹ được chưa ? — Nói của đáng thì trong thương-giới ta cũng không phải là không có người giỏi, nhưng chỉ tiếc rằng số người giỏi ấy ít quá, mà dẫu cho có giỏi cũng không khỏi được cái thói cờ chết ba năm là khi đã có đồng tiền trong tay, làm thế nào cũng lại phải quay đầu về với vị thần hư danh mà phụng sự. Đời người mà còn bỏ cái danh hư thực, tìm cái danh giả thì còn làm gì được cho nước nhờ. Nước ta sau này mà có giàu mạnh được chăng cũng phải nhờ đến những nhà buôn một vai gánh vác, song xem ra thì những nhà buôn kiêm chỉ nhật nhanh, gánh vác nhiều quá, *không biết có nên công gì không*. Đã là nhà buôn mà lại đông cả các vai thì dông sao cho nổi. Trừ ra mấy người buôn nghĩa-vụ không kể, còn như vừa làm nhà buôn lại kiêm cả nhà văn sĩ, nhà chính-trị thì làm sao cho được hoàn toàn. Vì bằng là một tay đại tài mà kiêm cả mọi việc cũng còn khó kham, huống chi học thức đã không, tư tưởng lại kém. Đã hay hàng hòn đất nặn nên ông bụt, miễn có cái nền là đủ rồi, nhưng nào có biết đâu rằng chẳng thiếng ai gọi là thần, đố rau vua bếp ai cần làm chi.

Nghĩ cho kỹ thì cái tư-cách của những nhà buôn ta phần nhiều còn kém lắm. Chưa có đồng tiền trong tay thì còn chịu cần cù đôi chút, hễ đã rơi có mấu mắt là chỉ những muốn vắt vẻo lên ông. Công việc buôn thì sao nhãng không ; chăm, danh giá hão thì mơ tưởng cầu cạnh, chẳng làm ông hội, ông nghị thì cũng ông cửu ông hàn, hỉ hớn vì một tiếng gọi « quan », tủi bù quên đèn cả chữ « nghiệp » ; ra ngoài giao thiệp, mượn tiền bạc để mua chuộc người sang ; về đến trong làng, ỷ thần thế mà đè nén kẻ dưới ; bao nhiêu thì giờ thì cả vào miệng giếng khơi ; một chiếc xe hơi trường đủ lóe người trong nước. Tư cách đè nhược, còn mong nỗi gì ... Ôi ! ...

Sao chẳng biết rằng muốn cầu danh thì trong thương giới cũng chân danh, danh nào bằng danh vua dầu, vua thép. Người mười ta một cũng đã đủ về vang cho nước cho ta lắm, sao ta chẳng biết trông gương người Mỹ mà noi theo một vài.

Cứ như cái quan niệm của nhà buôn ta về chữ danh trong buổi bây giờ thì thực là sai lắm và mê mộng quá. Bây giờ chưa tỉnh thì chưa biết, chứ đến lúc tỉnh thì lấy làm ngượng nghịu và bẽn lẽn vô cùng. Phiền chỉ bằng đeo mề-đay cuồng tín mà phải nói tiếng tây của bọn hạ lưu, khỏ chi bằng ngồi trong chốn nghị-trường mà thở không ra hơi, việt không thành chữ. Ví bằng báo ở đời nhuê-nhoá thế nào xong thì thôi, miễn là người có ta cũng có, nhưng có mà xứng đáng thì mới nên có, không xứng đáng mà có thì có ích gì. Cái thói đội lốt lóe đời có lẽ từ nay cũng ít nai được nhau như xưa, vì cái kiến-văn của người đời mỗi ngày một rộng thêm thì ai hay dở thế nào cũng không thể bưng bịt được mãi.

Nên chi chỉ mong rằng trong những nhà buôn nước ta ai còn mê hồn về hư danh thì mau mau tỉnh lại, để cùng nhau gắng sức cạnh tranh trong thương-giới mà góp một vai giúp nước cho được chóng mạnh chóng giàu. Các nước Âu Mỹ giàu mạnh cũng nhờ ở như đấu giàu, ta chưa giàu mà ta đã hấp-hửng sao nhãng việc làm giàu thì thực là hại cho ta và nguy cho nước lắm. Thôi ! Tỉnh chưa ?

THUY THIÊN.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 29 Avril 1923

Việc nước Đức

Nguyên từ khi Đồng-minh đóng quân trong hạt sông Rhur, nước Đức không nộp bắc lo nữa, thì mới đây Đồng-minh đã chiếm lấy một nhà máy bắc in lớn trong hạt sông Rhur. Thế là trong khoảng hai tuần lễ nay Đồng-minh đã chiếm cả thảy ba nhà máy bắc in.

Việc nước Ý

Ngày hôm thứ bảy mới rồi, khắp nước Ý đã làm lễ kỷ-niệm ngày dựng thành Rome mở cách trọng thể. Linh tuần-cảnh có làm lễ phát-thệ trước mặt M. Mussolini. M. Gremones là chánh phủ ấy-viên trong thành Rome đã mở một cách trịnh-trọng một cái cửa vẫn đóng từ mấy thế-kỷ nay.

Việc Gia-nã-đại

Linh cảnh-sát nó bắt được ở Halifax một số cocaine đáng giá một vạn triệu bạc viên ở nước Đức gửi đến.

Nước Pháp và Hoa-kỳ

Đại-tướng Gourraud sẽ đi Hoa-kỳ. Người có một hội thương-sĩ gọi tên là « *Arc-en-Ciel* » có thỉnh ngài sang dự kỳ hội-nghị thường-niên trong tháng Juillet này.

Cuộc Hộ-chợ Saint Germain

Cuộc Hộ-chợ Saint Germain đến ngày 4 Mai thì sẽ khai-hội, đến ngày 14 Mai thì hết. Tính ra thì cuộc hội-chợ ấy lập ra từ thế-kỷ thứ mười hai.

Tin Trung-hoa

Ngày 17 Avril 1923

Hương-cảng đặc-điện

Bắc-quân đã tới Chu-điền lấy Hoàng-khư làm chiến-địa. Từ thiệu-Trinh đã về Quảng-châu. Hoàng-minh-Đường chiếm lĩnh Toại-khê. Hồng triệu-lân đã về Tuấn-châu, liên hợp với Dương-khôn-Như.

Tin Bắc-kinh

Bắc-kinh chính-phủ đã bổ-nhiệm dàng Lưu-quán-Hàng làm Mân-Việt hải-cương phòng-ngự-sứ, Hồng-triệu-Lân làm Hồng-ny tước-quân và kiêm chức Quảng-đông lục-quân đệ-tam-sư trưởng, Lý-dịch-Tiên làm Quảng-huệ hộ-quân-sứ. Tiền-bá-Phiên làm Khâm Lược lưu-thủ-sứ.

Tin Lưu-ân-Nguyên

Tài chính tổng-trưởng là Lưu-ân-Nguyên mật sai khổ-tăng tư-trưởng Hồng-Đào và ấn-loát cục-trưởng là Tiết-đại Khả in riêng ấn-hoa thuế-phiếu hơn 70 vạn, lối sang Phụng-thiên, bị ấn-hoa sứ-trưng là Lý cảnh-Minh phát giác. Lưu cãi lại không được, mới tức giận từ chức.

Tin Trương-thiệu-Tăng

Trương-thiệu-Tăng theo lời xin của An-cách-Liêu, tiến-hành yên-thổ công-mại-thuế. Chu-nhi-Điền cổ sức phản đối, lại chỉ-nghị Ân là người bất học vô thuật.

VĂN UYÊN

Đêm giảng đi thuyền vào chùa Hương

Cái thú đêm nay thú lạ làng,
Một con chèo quế giữa dòng sông.
Hiên giới lo-lắng chờ ai đó ?
Dám hỏi thiềm-cung có thế không ?

Phiến ngọc

Đề Vọng-phu-thạch

(Tức là một hòn núi thuộc về làng Chu-tử tỉnh Thanh hóa)

Kia ai chót vót đứng dầu non
Vó vó trông chồng đệ héo hon.
Nỗng hẹ khôn lay nàng dạ sắt,
Gẫm thu chưa để giải lòng son.
Đêu ngành gió cuốn chim về tổ,
Dưới thác giăng soi cá dợn non
Mượn nhẫn nàng Tô cho chị với !
Biết bao tình tự lúc hoàng hôn.

Nam-quyền. Lê-khánh-Toàn.

Đêm xuân nhớ bạn

Hiu hắt lay mành trận gió lan,
Thấu tình chăng chế khách quan-san,
Đêm xuân riêng chạnh lòng xuân đó,
Khéo ngẩn ngơ thay mấy tiếng đàn.

∴

Bên tường liễu đủ bụi sương sa,
Dễ mách giùm kêu giọng thiết tha
Thương nhớ như khêu lòng bạn cũ,
Sầu này biết có hồi người xa

∴

Trăng xóa non sông tuyết đổ mầu,
Nỗi niềm càng nghĩ lại càng đau.
Phù-sinh cái kiếp mà thêm ngán,
Kẻ bắc người nam nặng gánh sầu

∴

Nhớ nhung vơ vẩn suốt canh thâu,
Vắng vặc trăng sương đợi trước lầu
Dưới bóng cô đèn đồng ai vắng tá,
Ba tiêu lách tách giọt sương mau.

∴

Nhớ khi câu chuyện lúc đêm thanh,
Dầu bể vẫn xoay, sự thế tình.
Đem bạc thói người sao đáo để,
Xiết bao đàm-luận nghĩ mà kinh.

∴

Nhớ khi ấn sách ngọn đèn chung,
Giờ quyển thi thư xiết nỗi nồng.
Kim-cổ vẫn chương cầu chuyện lẻ,
Lòng riêng thêm nỗi mối mối bòng bong.

∴

Nhớ khi vui thú nước cùng non,
Bầu rượu câu thơ giải nỗi buồn.
Ngành lại tri-nhân người thuở trước,
Cỏ hoa để khiến tấc lòng son...

∴

Nhớ khi thơ thẩn cuối vườn hoa,
Liễu biếc đào hồng đáng thuở tha.
Cõi thế mất xanh nào mấy kẻ.
Trông hoa ta lại thẹn cùng ta.

∴

Buồn tình cảnh đó thấy người đâu,
Vắng vẳng xa nghe trống thổ lâu.
Canh vắng nỗi người chăm thắc mắc,
Tâm tình ai có thấu cho nhau.

∴

Trông bóng Sâm, thương lệ lăng lai,
Chân đàn chưa chồng đã điểm bên tai.
Tình say say tỉnh đêm hồ hết,
Mộng nồi này ai nhắn nhủ ai.

Gia-viên, Thọ-vực, Ng-xuân-Đài.

Dùng điện phải nên cẩn thận

Mấy tháng trước đây tôi đã thuật lại chuyện mấy người đương lúc chân tay thân thể ướt hoặc đứng ở một chỗ ướt, chạm phải giây điện, hoặc mó vào đèn điện mà bị điện vật chết, nay xem trong báo *Le Matin* lại thấy nói có người mó vào cái bóng đèn tắt lửa rồi, mà cũng bị điện vật chết. Xét ra bởi mấy lẽ sau này :

1 Bóng đèn không thật sạch, thật khô, hoặc tay người mó vào đèn không thật khô.

2 Người lấy đứng vào nơi dễ truyền điện xuống đất.

Kể ra những lúc xảy ra như thế rất ít, song ta đã biết phải cẩn thận. Ta nên nhớ rằng những khi chân tay thân thể ướt hay đương đứng một chỗ ướt chớ mó vào giây điện, cũng chớ nên mó vào bóng đèn điện, đèn bóng đã tắt lửa, hay đã bị cháy rồi cũng vậy. Ta lại nên nhớ rằng những luồng điện rất mạnh làm chết người lại không nhẹ bằng những luồng điện vừa vừa như điện thắp đèn đâu, vì nước là chất truyền điện rất nhẹ đấy. Dùng đèn điện nên cẩn-thận

Tự do diễn đàn

Mừng các ông nghị-viên mới

Tư-cách nghị-viên thế nào, chức quyền nghị-viên thế nào, nghị-viên là tỉ với nghị-viên các nước văn-minh tiến-tiến khác nhau thế nào, những lời dự-luận đã nói cả ; tôi không cần phải nói nữa. Hiện nay về các bàn cử đã xong, các ông được quốc-dân vì bọng tin yêu mà bầu, hay là vì tình ý gì mà bầu, cái đó tôi không dám bỉ. Chỉ duy các ông nay đã thành danh-mệnh, đã là một phái người đại-biểu cho quốc-dân, danh-giá không phải là không to, chức quyền không phải là không trọng, tôi xin mừng hỗ cho là : « *Ngôn, Nghĩa, Khẩu Bối* » (言義口貝). Bốn chữ đó không phải tự tôi đặt ra, cũng là theo danh-hiệu của các ông đấy thôi Tôi xin phụ diễn như sau này :

« Ngôn » là nói, « Nghĩa » là nghĩa, « Khẩu » là miệng, « Bối » là của. Nghĩa phải nên nói, nói phải giữ nghĩa, miệng để ăn của, của để nuôi miệng. Hai chữ thành bốn, bốn chữ hai ý. — Tạo hóa đã phú để cho ta cái lưỡi để nói, có nói mới thông hiểu tỉ-tỉ-tinh, đạo-quan với nhau ; sự nói ở người ta đã là cần, mà sự nói ở các ông nghị lại cần lắm ; Hỏi vì các ông là người có ngôn trách, đứng thì đặt tinh ý cho quốc-dân, trên thì biểu ý-kiến với chánh-phủ, dân tình lợi bệnh thì nào chính-sự thông-lắc thế nào sự yêu cầu lòng sở-nguyện của quốc-dân thế nào ; việc gì nên sửa việc gì nên làm ; đến tết phải thay quốc-dân nói để chánh-phủ hay, thì công việc không bẩn-hạch, nhân-tâm được thôn-thuận chính-giáo mới dễ phổ-thông quốc-dân mới được hưởng cái hạnh-phúc hoàn-toàn. Thế có phải bao nhiêu quyền lợi, bao nhiêu hi vọng của bao nhiêu sĩ người toàn phó thác vào cả những lời nói của các ông đấy không ? Vậy thì những kỳ hội đồng, các ông không bàn không nói, có được không ? có phải không ? Nếu vậy, nghĩa chữ « Nghị » là gì ? các ở ngồi đấu chỗ nghị-trường làm gì ? Tôi còn nhớ một nhà du-lịch ta qua chơi Paris về thuật chuyện rằng : « Các ông nghị bên thượng-quốc, cái về cao-ngạo hung-đảm thì có ; đến như cái thái-độ ưng-dung điềm-tĩnh thì quyết không bằng các ông nghị ta ». Nghĩ mà phải thật ! Bởi vì tư-cách nghị-viên thượng-quốc đã khác nghị-viên ta ; cho nên thái-độ nghị-viên ta không giống nghị-viên thượng-quốc. Nghị-viên thượng-quốc, toàn là những người tài-học kiến-thức những tay khoa-tế kinh-luân-, cho nên một bàn nói được những vấn-đề quan-trọng về việc chính-trị ; mới giám-tốc được cái cơ-quan hành-chính của hành-phủ ; cũng là bởi có thế-lực, có địa-vị như thế, mới được như thế. Đến như ngôn-trách của nghị-viên ta, dám đâu vội mong như thế. Chỉ mong các ông giữ bụng công bằng, làm bết nghĩa-vụ, bàn nói những điều phải nghĩa, mưu tính những sự công-nghĩa hưng-lợi, trừ tệ, hiến khả thế phế, đó là ngôn-trách của các ông đấy. Trừ phi các ông nói những điều phận ngoại thì không được, đến như những điều trong bổn-phận các ông được nói, thì chánh-phủ có bẹp gí mà không cho. Nếu các ông bảo : một cây đương nên rừng, tả vì chấp cái tư-kiến thì ; giả thử ai cũng nghĩ nghĩa vụ phải làm, công việc phải nói, người nào cũng như thế cả thì có lo chi xướng không có kẻ họa, nói không có người nghe ? Nếu có điều-nhiều vô ngôn, quan nằm cũng gật, quan tư cũng ừ cố khác gì ông giáo-viên vào trường học mà không cất nghĩa, cụ lình-mục ở nhà chung mà không giảng kinh, thì còn ra ngoài-lý gì ? Vậy đàm khuyên các ông giữ lấy « ngôn nghĩa » cho đã bộ phận chức « nghị ».

Người ta có cái miệng để ăn ; nhưng ăn để mà sống, chứ không phải sống để mà ăn. — Nhà-nước trọng dân quyền, nghị-viên được có cái địa-vị long-trọng ; nào đi hội-đồng, lên ngay xe lửa hạng nhất ; nào tiền phụ-cấp, mỗi ngày ba đồng ; nào khi bàn nghị-trường, lại có lợi quyền nào thế đây đó quảng cổ ; dầu thế bạc đeo ngực... Lợi lộc của các ông không phải là không tốt ; nhà-nước đãi các ông không phải là không hậu! Vậy các ông nên nghĩ thế nào để đối phó với cái mỹ ý của người trên và lòng chúc-vọng của dân nước ? Có lẽ mỗi kỳ hội đồng, mỗi ngày mua ba đồng bạc mà các ông lên-cuốn nghị-trường không thêm bàn cho nên lời ư ? Lời vàng tiếng ngọc của các ông sao mà đắt thế ! Nếu ông nào đã muốn nói, thì nói những việc công ích ư nước ư dân ; cho có nói để những việc riêng của bản Không-phương-huyền và người Kimsoon Tiên-hải. Hỏi vì các ông nghĩa công-sang trọng bao nhiêu, danh-giá bao nhiêu, thì một lý một ý càng phải giữ gìn ; chớ không như các ông nghị các nước giữ-man chưa khai-hóa bây giờ chỉ lấy chức nghị-viên làm nơi lũng đoạn cầu lợi sản danh ! Chẳng cần học-thức gì, chẳng cần ngô-nghê gì, chẳng cần mưu toan chính-trị gì ; nói cho cùng chẳng chẳng vị quốc dân vị công lợi gì ! Chẳng qua là họ lợi-dụng cái chức-quyền nghị-viên, nay thành thác việc này mai cầu-cạnh việc khác, sao cho bầu bạn không lác nào bỏ rỗng là sất không mấy nỗi mà đấy ! Thật là vừa có cái danh-giá đặc-biệt, lợi vừa được hưởng cái quyền lợi vô hạn. Câu kể lỗ miệng lác nào cũng ngậm đỏ « phận hèn », các « viên » ấy thật đáng « hầm viên » !

Vậy nay các ông đã vì tấm nhiệt-thành với quốc-dân, ra làm đại-biểu thay mặt cho quốc-dân ; tâm nghĩ-sự từ dây, thì-thố cái tài-học cái chính-kiến từ dây, điều đáng những việc ích quốc lợi dân từ dây, mà quốc-dân cất đặt nghĩa cổ trông mong cho ông công từ dây... Tốt thì các ông giữ cái nguyên-dịch chủ-nghĩa ai ? Vì « ngôn nghĩa » chẳng ? Vì « khẩu bối » chẳng ?

Nay nhờ chính-phủ khai hóa, đem cái chính-sách văn-minh bảo Thái-tây truyền bá cho dân ta ; để ra công khanh nghị viên để bảo hộ những việc quốc-dân quốc-trọng sự ; thế dân nghị-viên đề tư-vấn công việc chính-trị trong các kỳ hội. Thì nhân đó cũng cần lòng phá thực cho người minh, bệnh vực lợi-quyền cho dân

TRUNG BẮC TÂN VĂN

mỉ h dạy đỗ dẫn dần ! thật đáng mực lắm ! Nhưng cứ theo cái kiến-thức của tư-tưởng của dân ta bây giờ « tư-viên » thì là « tư-viên » ; « nghị-viên » cũng là « nị-viên » ; đã là tại là nhàng-hi thay sẽ sinh

Thành Bangkok có dịch bạch — Kinh thành Bangkok (Xiêm-la) hiện đang có bệnh dịch bạch. Vậy các hàng hóa ở bến đó sang, sẽ phải theo

Giải Mgsotis
chạy 800 mètres

Titannia	Kève d'or
Métropole	Rousky

ại trường Thể-dục. — Bản-quán tiếp được bài sau này :

Hội-đồng Trị-sự trường Thể-dục đã họp chiều hôm thứ hai vừa rồi

Đánh nhau ghê gớm. — Sáng chủ nhật có một bọn cu-li không thuê đánh nhau với một bọn phu đàn bà làm ở tàu thủy. Một người cu

SOIR-TÂY

Việc tiếc hành. — Hôm 23 Avril vừa rồi quan Toàn-phủ có mở tiệc

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

trước vị quốc vị dân đứng làm đại-biểu bây giờ, phải lợi dụng cái quyền vị của các ông, phải đảm đang cái trách nhiệm của các ông, phải làm cho trọn nghĩa-vụ của các ông mà các ông đã tự hứa ở trong những tờ giấy mời đi bầu cử và những lời bá cáo trên báo chương; nói thì giữ lấy lời để cho quan trên trông xuống người ta trông vào, thì công cuộc tương lai của xã-hội ta sau này rực rỡ xiết bao!...

Bây giờ tôi nghĩ bốn chữ mừng các ông, tôi không phải thêu, không phải khắc; mà các ông cũng đã sẵn bốn chữ « Ngôn. Nghĩa, khẩu, bối » khắc bằng bạc in trước ngực. Xin các ông cố-định tự nghĩa cho

H. T. H.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 25 Avril 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 05

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 25 Avril 1923*: 3 %. 57 35. — 4 %. 1918 60,80 — 5 %. 1915 1916 75,45. — 5 %. 1920 89, — 6 % 1920 89,85.

Quan Đô-đốc Gilly đãi tiệc. Sáng hôm nay, quan Đô-đốc Gilly có mở tiệc tại tàu *Michelet*, mời cả thảy 20 vị là quan Toàn quyền, quan Thống-sứ quan Thống-soái và mấy vị đại-biểu nữa, vân vân.

Ngạch các quan cai trị. — Quan cai-trị Eckert trước có nghị định bổ đi chủ tỉnh Bạc-liêu ở Nam-kỳ thì nghe đâu nay lại sắp đi lĩnh chức Giám-đốc các việc chính-trị ở Cao-mên.

Quan Công-sứ Delamarre tỉnh Hà đợi đến tàu *Paul Lecat* này sẽ cùng với phu-nhân về quí quốc nghỉ.

Bầu cử nghị viên. Bản-quán lại tiếp được tin sau này về việc bầu cử nghị-viên:

HÀ-NAM

Dân nghị-viên

Phủ Nam-sang:	MM. Trần-nhật Tiến
Thanh-liêm:	Bùi-mạnh-Hợp
Bình lục:	Ng-văn Mẫn
Kim-bảng:	Ng văn-Lã
Duy-tiên:	Đinh-viết-Tỉnh

Thương nghị viên

M. Phạm-duy-Phương.

Còn một thương nghị-viên nữa ngày 22 Avril bầu lại thì MM. Bạch-v Lam được 168 phiếu, Bùi-thượng-Phan 161 phiếu.

Sự đầu phiếu này nghe đâu còn khiếu-nại lôi thôi, vì có nhiều phiếu lại đánh dấu, cho nên người kém phiếu có xin bầu lại.

Các đại-biểu đi thăm tuần-dương-hạm. — Các đại-biểu An nam phải đi xem hai chiếc tuần dương-hạm *Jules Michelet* và *Victor Hugo* đã trở về Hanoi đêm hôm qua. Tối hôm qua ở Hanoi lại có một chuyến nữa đi xem.

14 tháng ba ta) vào ba giờ chiều, Hội Khai-trí sẽ họp đại-hội-đồng thường niên tại nhà Hội-quán. Hiện đã có giấy đạt các chủ-trí tán-trợ hội-viên biết.

Đại hội-đồng xong, đến 7 giờ rưỡi tối có tiệc hàng tháng và diễn-thuyết. Dự tiệc phải góp tiền. Ngài hội-viên nào muốn dự tiệc xin cho biết và biên tên vài ba ngày trước.

Kỳ này ông Trần-Trọng-Kim, thanh-tra các trường Sơ học, diễn thuyết về « Sự du-lịch ở miền Hải-ninh (Moncay)

Ngài hội-viên nào không dự-tiệc, đến 9 giờ rưỡi mới đến nghe diễn-thuyết.

Lời bá-cáo này thay vì giấy đạt.

Hội Khai-trí kính-cáo

Hội Công-ích. — Hội Công-ích có đặt tờ sau này cho các hội viên

Thưa ngài,

Hội-đồng trị Hội Công ích định đến ngày thứ sáu 27 Avril 1923 này, tức là 12 tháng ba ta đồng 7 giờ rưỡi tối, họp đại hội-đồng thường niên, tại nhà Chánh-hộ-trưởng, phố hàng Cót, số 46 để xét duyệt những việc sau này:

1° Tờ trình về công việc Hội trong năm 1922;

2. Tờ biên-bản của Tiểu-hội-đồng kiểm soát tiền bạc, đồ vật và sách vở của Hội;

3. Sổ chi thu năm 1923;

4. Các việc vặt.

Hội-đồng trị-sự chúng tôi xin mời ngài bớt chút thời giờ chiếu cố lại Hội-đồng, trước là để tỏ lòng nhiệt-thành của ngài đối với Công-ích, sau là khiến cho tình hữu-ái của các ông hội-viên thêm thân mật.

MUỐN BÁN

Có hai cái máy trục-nước lá quạt (pompes centrifuges) mới nguyên, một cái trục được 1200, một cái trục được 900 tấn nước trong một giờ, lên cao được bảy thước, có đế bằng gang để muốn mắc vào máy động-cơ chạy điện cũng được.

Muốn dùng động-cơ ba dây hoặc chạy điện liền (moteur triphoté ou contenu) cũng được.

Hỏi tại Công-ty Điện-khí Đông-pháp ở Ha-nội.

Cuộc đua ngựa. — Bản-quán nhắc lại rằng đến ngày chủ-nhật sau 29 Avril 1923 sẽ có cuộc đua ngựa là cuộc lần thứ sáu.

Chương-trình như sau này:

Giải Nhà-quê

chạy 1200 mètres

Giải Consolation:

nhảy chời 1700 mètres

Tên chuồng ngựa:	*Tên ngựa:*
Bắc-viên	Flamant
T. D Tư	Sidi
Ng-huy Hợi	Rigadin
— d —	Langson
Roché	Béguin
Blanche	Long câu

Giải Héliotrope:

chạy 1100 mètres

Lê-đình-Tiên	Long-mã
Bắc-viên	Flamant
F. Diou	Sịch-thổ
Ng-huy-Hợi	Etoile
Blanche	Condottière
d	Long cầu

Giải lớn nhất chạy 3000 mètres

Ng-ngọc-Thu	Jeannette
Cassbianca	Etincelle
d —	Victoire
Blanche	L'yser
— d —	Langson
— d —	Zaza

Giải Jambes d'Argent

chạy 1800 mètres

Nghĩa-lợi	Marne
T. D. Tư	Thái-khê
F. Diou	Sịch-thổ
Ng-huy-Hợi	Azur
— d —	Lạng-sơn
Blanche	Chatouille
— d —	Long-câu

Đúng 3 giờ chiều thì bắt đầu thi.

NÀY MAI

Chúa-tể

trong

nghề

Xiếc

Tại nhà chớp bóng Palace

Tòa án Trừng-trị. — Hôm nay hồi 9 giờ sáng tòa án Trừng-trị có lập kỳ tòa bất thường xử những việc sau này:

Việc lấy vợ lẽ. — Một người Tây làm sở xe hỏa Vân-nam lấy vợ đầm đã có con, sau vì chuyện bất bình đòi bên xin ly dị. Việc ly dị biện chưa xong, người chồng nhân làm việc ở Hanoi có lấy một người vợ Annam. Bà vợ đầm bên Pháp sang thấy thế, liền phát đơn kiện. Luật-sư bên nguyên phân trần việc ấy rồi xin tòa khép luật phạt bên bị và bắt phải bồi cho bên nguyên 1 quan. Tòa nghe luật-sư bên bị cãi rồi hoãn để nghị án.

Việc bán xe đi thuê. — Một người lính Lê-dương tên là Coutrera Joquin đóng ở tỉnh Lạng-sơn được phép về chơi Hanoi. Sau vì tỉnh Lạng sơn có dịch nên chưa phải về đồn. Hôm 12 Février 1923 vào lúc 2 giờ chiều người lính ấy đến hàng một người tên là Trần-v-Tộ thuê một cái xe đạp nói trong một giờ thì đem về trả. Song người lính ấy không đem trả lại đem bán cho một người lấy 30 $ 00 tiền. Tòa phạt Coutrera Joquin 2 tháng tù, nhưng cho được hưởng án treo.

Sau bàn đến cuộc thi chạy 5 kilomètres (Gross country) chủ nhật 29 Avril này và hội thể thao cuối năm nay cho thật rực rỡ.

Về cuộc thi chạy nay mai thì có sáu giải từ 4 p cho đến 10 p. và 10 phần thưởng 2 p một cho những người nào chạy kém mà cũng đủ được 5 kilomètres. Bắt đầu chạy đúng 7 giờ sáng từ cửa trường thẳng xuống ô Cầu-rền, rẽ sang đê Bình-lao, qua Đống-mác ra bờ sông, quay vào nhà hộ-sinh Tây, rồi chạy thẳng đường Nghĩa địa về trường.

Hiện đã ngoài 20 người tình-nguyện, luyện tập chạy theo đường kể ở trên kia mấy bữa nay.

Hôm ấy sẽ có các viên chức của nhà trường đi xe đạp theo và lính cảnh sát coi các ngả rẽ. Về việc phát thưởng thì sẽ do một hội-đồng có quan cai-trị Hucket ở phủ Toàn-quyền làm chủ tọa, quan Tổng-đốc tòa Thượng-thẩm Lê trung-Ngọc, quan Hóa-học kỹ-sư Ng Lễ và ông kiểm-đốc nhà trường làm hội-viên.

Nếu lần này đắc thắng thì kỳ sau nhà trường sẽ tổ chức cuộc chạy 10 kilomètres mà theo giải vô-danh (champion) cho khắp cả Bắc kỳ.

Trường Thể-dục lại cáo

Ngày thứ tư 25 Avril

TẠI RẠP CHỚP BÓNG PALACE

ĐẠI HỘI

Trong chương-trình có phim

L'OURAGAN SUR LA MONTAGNE

Âm-nhạc

Cái nạn ô-tô. — Trưa tôi hai trước, có một cái ô-tô ở Nam-định lên do một người *Chauffeur* Annam cầm máy, trong có quan chánh Bào-chế Bloch ngồi, đi tới Văn-điển thì đụng phải một người đàn bà chừng 50 tuổi. Quan bào-chế Bloch cho khiêng ngay người bị thương lên xe đưa về nhà thương Hanoi được một lúc thì chết.

Tòa án đã cho xét việc rủi ro ấy tại đâu.

Sáng chủ nhật hồi 10 giờ có một cái ô-tô ở Phủ-lý đi về, đụng phải một cái xe sắt, người phu xe bị lăn xuống ruộng. Khi nâng lên thì người phu xe ấy bị xây xát nhiều nơi.

Sáng hôm qua, hồi 11 giờ 40 có một đứa con gái bé là Ng thị-Sửu lên 5 tuổi đang chơi với một lũ trẻ con bằng tuổi với nó ở bờ bè phố Hàm-long thì bị cái ô-tô của phủ Thống-sứ ở phía đường Rialan đi lại, đụng ngã. Cái xe ấy do người *chauffeur* Phạm-v-Tịch cầm lái. Người *chauffeur* nâng ngay con bé dậy đưa vào nhà thương chữa thì xét ra nó chỉ xây xát qua ở đầu mà thôi. Còn cái ô tô thì bị vỡ một cái kính để *phare* bên tay trái. Cứ như lời sở Cẩm đã xét thì hình như lỗi tại con bé tuy xe đã ra hiệu mà cũng không tránh.

sát sẽ bắt cho bằng được.

Ăn cắp trên xe lửa. — Độ này người ta lại kêu về trên xe lửa hay mất cắp lắm. Tối chủ nhật vừa rồi, có một bà ở Bắc ninh sang bị kẻ cắp xách cái *Va-li* đem đi mất. Tìm khắp trên xe cũng không thấy đâu. Bọn kẻ cắp này bợm nhảy thật.

Cuộc Tang Thương

(Xã-hội Tiểu-thuyết)

ĐẶNG-TRẦN-PHÁT soạn

114 trang — giá ..... 0$80

Tiền cước, mỗi quyển .. 0 .14

Ai muốn mua xin viết thơ cho *M. BÙI-XUÂN-HỌC*, Trung-Bắc-Tân-Văn Hanoi.

Có gửi bán tại hiệu Hội-ký, 34, Rue Carreau Nam-định.

Mua buôn có trừ hoa hồng.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

c 3502

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Quan Thủy quân đô-đốc Gilly về tới Haiphong. — Quan Thủy quân đô-đốc Gilly, quan Thống-đốc Guyon cùng các quan trong đội chiến hạm đã đi chuyến xe lửa thứ nhất ở Hanoi xuống sáng hôm qua.

Quan quyền đốc-lý Paquin có ra đón các ngài tại nhà ga. Các ngài tới nơi vào ngay tòa Đốc lý thì các nhà đại-biểu đã đợi sẵn tại đó rồi. Giới thiệu xong, quan quyền đốc-lý có đọc một bài diễn văn chúc mừng. Rồi M. Porchet là hội-trưởng phòng Thương mại Haiphong cũng đọc một bài.

Quan đô-đốc có đáp lại một bài rất trân trọng, ngài tiếc rằng vì việc tập binh mà hai chiếc tuần dương hạm không vào bến Hai-phong được, vả tàu chiến đi lại không dễ như các tàu buôn.

Rồi M. Nguyễn-hữu-Tụu tức Sen là chủ tàu và nghị-trưởng Bắc kỳ cũng đọc một bài có ý xin đặt tại Haiphong một giảng hải học hiệu để tuyển người làm tàu.

Buổi sáng, các nhà đại biểu có làm tiệc đãi phái bộ tại tòa Đốc-lý.

Sau khi đã thăm thành phố Hai-phong thì phái bộ lại trở về Hạ-long.

dự tiệc đông đủ cả.

Khi các quan an tọa thì quan Tuần đọc một bài diễn-văn kể các công cuộc mà quan Lachaud đã làm cho dân tỉnh Sơn-tây như việc cải-lương việc học, trong ngót ba năm ngài ở Sơn đã làm được gần 20 trường to tát theo phép vệ-sinh, các làng có 287 mà đến 250 làng cải-lương có sổ dự toán tử tế. Nhà hộ-sinh, nhà thương nhiều nơi nhà quê đã có cả.

Quan Chánh đáp lại mấy lời rất ân cần, ngài đổi đi lấy làm tiếc mến tỉnh Sơn quá, nào các quan đã hết lòng giúp ngài mà làm những công việc khó khăn lúc buổi đầu mà đã được kết quả, nào đâu sự cũng hết lòng trung thành, nghe ngài để làm các việc công ích. Song rồi quan chánh lại nói mấy lời khuyến-khích các chánh phó hương hội các làng cải-lương hôm ấy có lên đủ mặt cả để tiễn ngài. Các chánh phó hội đoàn xin hết lòng hết sức mà giữ gìn nền nếp cải-lương cho đến ngày toàn hảo.

Sau đến các viên chức tòa Sứ cũng đọc mấy lời tỏ tình tiếc mến quan Chánh.

Tiệc hôm ấy rất là vui vẻ. Tây Nam điều hòa chuyện trò mãi đến hơn 5 giờ chiều mới tan.

Hôm chủ-nhật, các ông giáo trong hàng tỉnh cũng làm một tiệc champagne tại trường Nữ-học để tỏ tình riêng với quan Chánh vì ngài đã hết sức trông nom cho việc học và ngài đối với các ông cũng có lòng ân cần đến. Có quan chánh đốc Lafferanderie và quí phu nhân cũng lên dự tiệc trà ấy nữa.

Bắt được súng. — Ông đồn Đá-Chông mới bắt được ở nhà một người làng Lương phú (Bất-bạt) một khẩu súng *Carabine* và 11 đạn. Hiện đã bắt giam người ấy rồi

PHÚ-THỌ

Thông dâm với một con bé bảy tuổi. — Tại làng Sơn-tường thuộc phủ Lâm-thao có một đứa con giai 20 tuổi đi canh ruộng ngô, trông thấy hai chị em con bé láng giềng cũng đi ở gần đấy hái rau. Thằng kia chạy lại chòng đùa con chị 15 tuổi, toan hiếp thì con chị chạy trốn về nhà được. Còn con bé em bảy tuổi vẫn vơ vẩn gần đấy thì thằng ấy lại gần rủ đi hái rau ở ruộng, con bé dại theo ngay đi, đến chỗ bụi chuối, thằng kia đè hiếp. Khốn nạn con bé không biết gì sợ hãi mới kêu lên thì thằng kia bịt miệng không cho kêu. Con bé vừa đi vừa kêu khóc, gần đến nhà thì đau quá không đi được ngã xuống đường, bố mẹ nó thấy kêu mới chạy ra ẵm con về. Bấy giờ lập tức đem con bé về trình quan sở-tại, còn thằng kia đã bắt tống giam ngay. Nay con bé phải đem lên nhà thương để khám nghiệm và chữa thuốc.

(Xem trang thứ ba, cột thứ tư)

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài duyệt báo hay rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho, bằng không có tiền gửi theo giấy mua thì bản quán không trả lời. Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho gọn.

Số 28

NỮ-TRINH-THÁM

TUẦN-PHONG dịch thuật

Truyện mấy nhà nữ trinh thám khéo đem cái tâm tư tinh mật cái thủ đoạn khôn ngoan, đổi dạng thay hình khinh thân mạo hiểm mà khám phá được mấy cái kỳ án. Xem truyện này đủ biết cái tài thám án trích tinh bọn quần thoa cũng không nhường gì các nhà đại trinh-thám xưa nay vậy. Cho hay yếu liễu tơ đào vốn chịu tinh-anh trời đất; đừng nghĩ lòng lan tính huệ không bằng đảm lược nam-nhi.

Tôi liền hỏi Phúc-tuyền rằng:

Vợ con nhà bác hôm nay đi đâu cả thế?

Phúc-tuyền đáp:

Thằng con tôi vốn người do đãng, đi ra thường không mấy khi về, còn mẹ nó thì về quê vắng. Tôi lại hỏi Tào tam rằng:

Anh nói rằng đem con sang nhà Phúc-tuyền, thế giờ nó đâu?

Tào tam thưa:

Ở Tư-dã-trấn hôm nay có đám rước nên nó cũng theo người ta đi xem.

Du-văn liền dọa Phúc-tuyền rằng: Còn mày thì sao? nếu kể mau, ta sẽ lượng tình tha thứ.

Phúc-tuyền liền kể rằng:

Tôi vốn làm nghề thợ-mộc, mấy năm nay nhân mình già tuổi yếu, vợ dại con hư, nên trong nhà rất là gieo neo túng bấn. Hôm nay nhân thấy có một người con gái, vào nói xin cho người em nằm nhờ ở nhà tôi, vì người ấy trúng-phong chưa tỉnh. Tôi trông thấy đẹp, liền nói đùa với Tào-tam rằng: giá bắt người này mà bán, thì tất được món tiền to đấy nhỉ? Tào-tam rất tán thành việc ấy, và lại bảo tôi rằng khi người mẹ đến thì lừa giết và chôn đi một nơi đã. Rồi sẽ bắt người con gái đem sang Tô châu hay Thượng-hải, bán cho các nhà thanh-lâu thì thế nào cũng có tiền! Tôi sợ rằng liên lụy đến vợ con. Tào-tam lại bảo rằng: nếu bán được người rồi thì cho vợ con it tiền trốn về Giang-bắc thì còn ngại gì! Song bụng tôi sợ tội vẫn bày ngần-ngừ. Tào-tam thấy thế, cố sức chủ trì, và dọa tôi rằng: nếu không làm thì tôi làm một mình, được lợi thì ăn cả, phải tội thì đổ cho anh. Anh để cho người khác giết người ở nhà mình, thì cũng khó lòng mà tránh khỏi tội! Tôi nghe nói sợ hãi liền phải theo lời; liền định rằng cho Tào-tam giả làm thân-phụ người con gái, đem sang Thượng-hải trước, còn tôi thì thu xếp cho vợ con trốn về Giang-bắc, rồi sẽ sang Thượng-hải hội với Tào-tam sau. Mưu kế đã xong thì người mẹ vừa đến, chúng tôi liền khóa cửa giam lại, rồi cùng nhau ra bến tàu hỏi xem tàu thủy đi Thượng-hải lúc nào? Khi hỏi xong đâu đấy rồi, liền về nhà định giết người mẹ, vì lúc ấy người con gái còn mê chưa tỉnh hoặc giả không biết chăng? Sau đến lúc thấy người mẹ xin van, chúng tôi liền thương tình, muốn tha cho sống, Chủ-ý chưa định, thì liền bị người mẹ chính là Vi-viên nữ-sĩ — đánh chúng tôi ngã lăn cả xuống, rồi trói đem lại đây!

Nàng Giáng anh lúc đó cầm một bức thư ném xuống cho Tào-tam mà hỏi rằng:

Anh xem cái này là cái gì thế?

Tào-tam nói:

Chúng con không biết chữ nào!

Nàng Giáng-anh nổi giận quát lên rằng: Anh đừng vờ! nếu anh không biết chữ thì ai dạy con anh học?

Tào tam nói:

Nó ngày trước ở Giang-bắc cũng có theo học, nay sang đây không được học, nên chúng con thường bắt học ôn lại những bài cũ, chớ chúng con có biết chữ nào đâu?

Nàng Tuệ-châu nói:

Thế bức thư này anh lấy ở đâu? nói thật ta sẽ tha cho mọi tội!

Tào-tam cầm lấy ngắm nghía rồi nói:

Đây là bức thư chúng con nhặt được rơi ở cửa đây mà! Có làm gì cái này mà đáng tội!

Nàng Tuệ-châu mỉm cười rồi nói: Được! anh lại còn già mồm.

Nàng Tiệp châu nói:

Đừng cãi nữa! bức thư này là anh đã lấy trộm ở nhà cụ lớn đây, còn có một phong thư và hai nghìn lạng bạc nữa kia! nên thú thật cả đi, chúng ta sẽ lượng tình tha tội.

Tào-tam nghe nói, sợ hãi mất vía cất tiếng run run mà thưa rằng:

Chúng con chưa từng có làm việc ấy bao giờ!

Nàng Vi viên lại hỏi:

Anh không ăn trộm, thì sao bức thư ấy lại ở nhà anh?

Tào-tam nói:

Chúng con đã thưa rằng Bức thư này chúng con bắt được rơi ở cửa. Thằng con chúng con học mà không có tiền mua sách, nên chúng con gặp được mảnh giấy nào có chữ, cũng cho nó, để nó xem. Tiểu-thư hẳn đã khám nhà chúng con, nên mới bắt được phong thư, vậy lại không thấy bức thư này để chung với chồng sách hay sao? vậy thì biết tình chúng con quả là thật!

Nàng Vi-viên nói:

Phải! Phải! còn có một phong thư nữa sao không để cả cho con anh?

Tào-tam lại nói:

Làm gì có một bức nữa. Bức thư này quả là chúng con ra cửa bắt được rơi!

Nàng Tiệp-châu mỉm cười mà rằng

Anh này thật là một người tri-luận giỏi! giá các ông ngoại giao quan, ai cũng được như thế cả thì có lẽ may ra quốc-dân cũng có phận nhờ!

Nói xong Du-văn liền bảo chúng tôi rằng:

Hôm nay bắn chúng chưa chịu thú, chi bằng bây cho chúng về, đến mai ta sẽ khu xử. Nói xong liền sai hai người đầy tớ cởi trói cho Tào-tam cùng Phúc-tuyền về.

Hai người đã về rồi, Du-văn liền mời chúng tôi uống rượu. Đương giờ bữa thì thấy Sử sam về, đưa cho tôi một tấm ảnh. Tôi hỏi:

Ảnh ai thế này?

Sử-sam nói:

Tôi vừa nhặt được ở ngoài đường, ảnh một người con gái người cũng vừa phải!

Tôi liền kể chuyện bắt được Tào-tam và Phúc-truyền cho nghe, Sử-sam mỉm cười mà rằng:

Ngày mai em sẽ tra lấy thực tình! quân gian dù giảo-hiệt đến đâu, cũng không sao tránh khỏi dưới tay ta được!

Hôm ấy uống rượu rất vui vẻ, đến quá nửa đêm, tôi với Sử-sam mới về nhà.

Ai ngờ đến sáng ngày hôm sau, lại có sự quái-dị xảy ra nữa.

Mười giờ sáng hôm sau, Du-văn lại cho người gọi tôi và Sử sam, hôm ấy là mười tám tháng tám. Tôi vẫn định hôm ấy ăn cơm sớm, rồi chị em lại cùng sang nhà Du văn, vì khi tôi về nhà, thấy nói có một người bạn gái mới ở kinh về hẹn chín giờ đến chơi, chờ mãi đến mười giờ chưa thấy lại. Tôi liền bàn với Sử-sam đi sang nhà Du-văn, vừa sắp sửa đi thì người nhà họ Quách đã đến. Chúng tôi liền theo sang.

Sang đến nơi thì nhà Du-văn lại mất trộm. Nàng Hà-quân nói với tôi rằng:

Hôm nay tôi định đi mừng đám cưới, lúc rửa mặt xong, sắp sắm sửa quần áo, mở hòm ra thì bao nhiêu những đồ trang liêm châu ngọc, đều không cánh mà bay mất rồi. Tôi thấy vậy cuống quít, vội vàng chạy lên bẩm với gia-nghiêm...

(Còn nữa)

ĐỒNG-HỒ
BÁO THỨC
KIỂU PHÁP
Máy ky-mã
thượng hạng

VIỆC KINH-ĐÔ

Sao nỡ dứt tình? — Chuyến xe sớm khi 6 giờ 7 phút ngày 15 Avril ở Huế vào Tourane ra ga Huế có xảy ra một sự xem thấy thật bất nhẫn khiến cho người hàng quen ...

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Bản quán mở ra mục này, để đăng những lời bá-cáo về việc riêng, giá đăng báo thì tùy việc, đã có thể-lệ. Phàm những việc đăng ở mục này, ai ký tên, người ấy nhận trách nhiệm, chớ bản quán không biết thực hư thế nào cả.

HUILE-PEINTURES-VERNIS
MARQUE DÉPOSÉE

Công-ty điện-khí Đông-pháp

Cây-cối ở gần các giây cái dẫn điện vào các nhà xen cành không được cẩn thận, gây nên lắm sự bất tiện mà trong những lúc có cơn dông làm cho ...

Đào-đình-Mai dít Kim-Điền
Cơ-xá-nam (Bến phà Đen)
HANOI

Nay tôi mới mở xưởng, có làm tủ, bàn, ghế và các thứ,

ĐỒNG-HỒ
BÁO THỨC
KIỂU PHÁP

Máy ký-mà thượng hạng

Mặt và kim có chất dạ-quang

BẢO-HÀNH 6 NĂM

Giá.......... 5$00

BÁN TẠI HIỆU:
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI

2069

Nhà Bán-đồ "a TÂM-TÂM", Hà-nội, ở phố hàng Trống Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN

Chữa bệnh đau ngực, rao phổi, ho khan, bổ-tì-vị, vân vân; người ta thường mắc phải trong mùa này.

Thứ đàn nguyên: 1$75 một litre, 0$90 nửa litre
viên: 0,90 một lọ, dùng uống được 12 ngày

Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Tràng-tiền, Hanoi

Độ này tiết giời thay đổi thất thường có nhiều người ốm!

Nhất là bệnh Grippe (sốt-ho-cúm). Đau khắp cả thân-thể, rức đầu, sốt ho, đau cổ họng, đau ngực; nếu không biết cách chữa những chứng ấy thì cuối người [illegible]. Nếu ai phải bệnh ấy, nên đến Bản-hiệu hoặc gửi thơ mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Giá bán 0$60 một lọ. Uống trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đã cứu được vô số người: Ai đã biết cũng chịu là thần-hiệu

Bán tại Hiệu Bào-chế MONTÈS, số 54, phố Tràng-tiền, Hanoi

Sao nỡ dứt tình? — Chuyến xe sớm khi 6 giờ 7 phút ngày 15 Avril ở Huế vào Tourane tại ga Huế có xảy ra một sự xem thấy thật bất nhẫn khiến cho người hành quan đủ mặt Tây, Nam, Chà Chiệt đi trong chuyến xe ấy đều ngậu-ngao cho cái tình đời thiệt tấm rồi khắt khe.

Số là một chàng thiếu niên kia, nghe đâu làm việc ở một tòa nọ, nhân có chút việc nhà phải xin đổi vào một tỉnh đường trong; sáng hôm ấy là ngày chàng khởi trình, tưởng rằng thê tử đi theo chàng, nhưng không, tuy là chàng có gia-đình thê-tử nhưng chỉ đem theo một cái va-li. Khi xe gần chạy, bỗng thấy một bà già chừng 60 tuổi ăn mặc ra cách giàu-sang, lại một người đàn bà chừng vài mươi tuổi, trang sức rất tầm-thường đến trước vào ga vừa khi thấy sếp-ga đã sắp giục tiếng còi, thời hai người đàn bà ấy nhảy lên xe níu chàng xuống, nhứt định chẳng cho chàng đi; chàng hết sức kháng-cự, giằng-co xô đẩy nhau, diễn thành một tấn-tuồng bi-nộ, làm đến nỗi phải có đông người giúp sức thời mới gỡ chàng ra được, chàng liền nhảy lên xe, thời cái mặt chàng bạc như bôi vôi, tay chân run lẩy bẩy, còn hai người đàn bà kia thời sụt-sùi tức giận, cười ra nước-mắt, khóc những hồ người vừa lúc ấy lại thấy một người đàn bà nữa cũng chừng vài mươi tuổi, bị một người đàn ông nắm lấy mà đòi nợ ở nơi đầu cầu ga, mà người đàn bà ấy cũng là ở trong gia-đình của chàng thiếu-niên lúc nãy. — Thế thời hai người đàn bà bắt một chàng thiếu-niên, lại một người đàn ông bắt một người đàn bà đó hỏi ra mới biết là một lão mẫu một hiền thê, một ái-thiếp của chàng thiếu niên bị bắt ấy, nhưng sao lại bắt buộc lôi-thôi như thế? Ấy chỉ vì chàng ham cờ bạc rượu trà cho đến nỗi lâm-công bị nợ xử-tri, chẳng xong, để gánh nặng cho mẹ-già vợ-yếu, lại để thêm một món-nợ chật-đơ cho cô hầu-yêu, bề nào chẳng xong bề nào, tính không xong mới xảy bề đi thoát, nên mới phải bị dằng kéo lôi-thôi, thế mà khi xe chạy rồi chàng đã lại-tỉnh, còn kiếm cách mà nói dối với những người hành khách cùng đi trên xe, để chữa lỗi mình, chớ nào có ngờ đâu đã có người biết ngọn ngành tỏ-rõ.

Ôi, cái chí-khí của nam-nhi, là những điều gì? Cái phận sự của nam-nhi là là những điều gì? Chàng ấy chính là một đứng nam nhi, sao lại rõ để đổ-nát cả phận-sự mình như thế? làm cho thiên-hạ chê-cười biết bao? Thế thời mang cái bộ râu-mày e cũng tội hổ tấm vậy.

Trốn nợ sang Lào — Vừa rồi ở tiền Lào có gửi về Huế để trả lại hai ông Thừa-phái đi lạc lên trên ấy.

Như đâu chỉ vị hai ông ấy đánh bạc thua mỗi ông quá vạn đồng bạc, nợ-nần đủ nơi, tình thế ăn ở không yên, nên phải bỏ cả việc quan, trốn cả gia-quyến, cùng nhau lên Lào kiếm việc làm ăn để cho khỏi nợ. — Ai ngờ khi đi đến Ai-lao lại bị sở Cảnh bắt được, soát trong mình có đủ giấy căn cước, vốn là người hiện tòng công vụ mà chẳng giấy công sai, nên bị họ mới điện về hỏi thời mới biết nông nỗi của hai ông ấy.

Nay hai ông đã về đến Huế, quan trên đã xét hầu hai ông làm sự phi vi nên đã trị phạt và cách chức. — Ấy cũng vì cờ bạc mà hại cả thân danh. Xe trước đã ngã, chẳng hay xe sau có chừa không, hay là bọn khác lại cứ «ít-xì, tào-cáo???»

HỘI LẬP NGHĨA-ĐỊA TỈNH THANH-HÓA

CÁO-BẠCH

Hội lập Nghĩa-địa tỉnh Thanh-hóa có lời kính cáo các ông các bà có mồ mả để trong khu đất toạ lạc tại làng Tanh-xá, Quảng-xá và Mật-sơn mà hội mới mua, biết rằng, hiện bây giờ bản hội đương sửa sang khu đất ấy cho có qui củ, vậy xin các ông các bà nên đến đánh dấu rõ ràng các mồ mả của mình để sau dễ nhận mà cất và táng lại cho hợp thể lệ hội.

Nếu từ nay cho đến hết hai tháng, mồ mả trong khu đất ấy không có dấu tích rõ ràng, thì bản-hội kể cho là mồ vô chủ và cất đem táng tại nơi đất mộ vô thừa nhận.

Nay kính cáo.

Khải-định năm thứ 8 tháng hai ngày mồng năm.

Lập Nghĩa-địa-hội, hội-trưởng
BÙI-TƯỜNG-LÂN

Bản quán mở ra mục này, để đăng những lời bá-cáo về việc riêng, giá đăng báo thì tùy việc, đã có thể-lệ. Phàm những việc đăng ở mục này, ai ký tên, người ấy nhận trách nhiệm, chớ bản quán không biết thực hư thế nào cả.

Trẻ con lạc

Thưa các ông, các bà, tôi có thằng con tên là Quý, năm nay lên 10 tuổi, người nó nhỏ nhắn, mặt trái xoan mà trắng trẻo, nó mặc cái áo cánh và cái quần trắng đã cũ. Xin ông bà nào biết cháu ở chỗ nào, hoặc là có lòng thảo thấy cháu lạc mà giữ lại cho ăn uống chờ người nhà đến tìm thì xin làm ơn viết về cho tôi biết ngay để tôi lên tìm cháu và xin đến hậu tạ ông bà vì đã có lòng tốt ấy.

Nay kính cáo
Trần quang-Hy.
10, — Rue Balny — Hanoi

Hiệu GIỤ-ÍCH tức là Công-ty CHU-VĂN-MINH ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các mùi đặt dấu CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biểu ngay.

MỚI XUẤT BẢN:

MAI-NƯƠNG LỆ-CỐT

(*MANON LESCAUT*)

Soạn-giả: L'ABBÉ PRÉVOST
Dịch-giả: NGUYỄN-VĂN-VĨNH

In bằng chữ mới, giấy tốt, dày 290 trang

Giá bán, mỗi quyển .... **0$50**
Tiền cước, mỗi quyển **0.14**

Ngài nào muốn mua xin gửi thư và măng-đa cho bản quán

Cuộc điều-tra về tục-ngữ phương-ngôn để giúp làm một bộ Việt-âm tự-điển

Lời bá-cáo của hội Khai-Trí-Tiến-Đức

Hội «Khai-trí Tiến-đức» mới lập một ban Văn-học định chủ-trương soạn một bộ tự-điển tiếng Annam.

Việc ấy là một việc cần vì tiếng ta xưa nay chưa có tự-điển bao giờ. Người mình xưa [illegible] ngày nay học chữ tây [illegible] thông hơn tiếng [illegible] phàm người [illegible] trong nước [illegible] biết rằng quốc-âm chính là quốc-[illegible] và nghĩa-vụ người Việt-Nam là [illegible] gìn-giữ lấy [illegible] nói của ông [illegible] mấy mươi đời [illegible]. Muốn gìn-[illegible] phải sưu-tầm [illegible] muốn sưu-tập [illegible] lấy cho hết [illegible]

[illegible] thành công. [illegible] cho hợp [illegible] liên vậy. Những phương-ngôn [illegible] tự-điển» sau này vậy.

[illegible] chúng tôi khởi-xướng ra việc [illegible] tự-điển, trước nhất phải điều tra về tiếng nói trong nước. Việc điều-tra ấy tất phải nhờ đến hết cả các người có lòng với quốc-âm ở trong nước, bất-cứ trong Nam ngoài Bắc.

Vậy nên có lời bá-cáo với hải-nội-chư-quân-tử xin các ngài ra công giúp cho cái việc «bảo-tồn quốc-âm» đó.

Chúng tôi muốn nhờ các ngài mấy khoản như sau này:

1· Trừ những câu tục-ngữ ca rao đã thông-thường lắm ai cũng biết, như: *Ăn quả nhớ kẻ trồng cây ..... Con cò lặn lội bờ ao, v. v.* các ngài có biết câu nào hoặc riêng cho vùng ngài ở, hoặc các ngài cho là lạ là hay và ít người biết, thì xin làm ơn sao gửi về cho;

2. Những câu tục-ngữ ca-rao thường người ta hay dùng lắm, hay là hiểu sai nghĩa, mà các ngài biết gốc-tích, xin thích rõ ra cho;

3· Những tiếng thành-ngữ, những câu nói lối, nói bóng, nói lóng, nói đố, cùng hết thảy những cách nói thông-tục, các ngài sở-biết, xin biên lấy và gửi về cho (nếu biết rõ là cách nói riêng của một vùng nào xứ nào thì lại càng hay lắm);

4· Những câu hát: hát ru em, hát giã gạo, hát cấy lúa, hát đò-đưa, hát kéo gỗ, cùng đại-để những câu hát của các nghề-nghiệp [illegible] sự nghiên-cứu về [illegible] tiếng ta [illegible] các ngài biết hoặc [illegible] được câu nào cũng xin [illegible] gửi về cho.

5· Những tiếng chuyên môn của các nghề (thợ mộc, thợ nề, thợ chạm, thợ đúc, thợ nung, thợ dệt, v. v.) như tên các kiểu đồ, tên các khí-cụ, cùng đại-để tên riêng tiếng riêng về các nghề-nghiệp, xin các ngài tra hỏi rồi phân loại-mục và kê tường thích rõ ra cho, thí-dụ như tiếng nhà đo thế nào là *cay* là *bai*; tiếng thợ mộc thế nào là *tai* là *mè* v. v.

Cuộc điều-tra này là thuộc về những tiếng thuần quốc-âm mà thôi, những tiếng ở chữ nho ra thì không đảm [illegible] vì đã có sách vở có thể tra-cứu được.

Chúng tôi thiết nghĩ rằng [illegible] tự điển tiếng ta khó không phải ở những tiếng mượn ở chữ tàu, có thể tìm trong «Tự-nguyên» [illegible] «Vân [illegible]» của Tàu được mà khó nhất là những tiếng nôm giọng của ta, chỉ bằng ở khẩu truyền mà thôi, thật là «Vô sư vô-sách». Nếu không kiếm [illegible] lấy ở những người già cả trong dân-gian thời có nhiều [illegible] mất đi [illegible] biết, khó [illegible] lắm. Hiện nay [illegible] ta thường dùng mà không biết rõ gốc-tích thế nào. Thí-dụ như tiếng *phan-vua* (có người nói là *phàn-vu*) ai cũng dùng, ai cũng hiểu nghĩa thường là «viện người làm chứng cho mình», nhưng tiếng *phan-vua* ấy ở đâu ra, nguyên-do thế nào, chưa thấy ai giải được rõ. Bây giờ muốn làm một bộ «Việt-âm tự-điển» cho xứng đáng thì mỗi chữ mỗi tiếng, không những phải thích nghĩa thường ai cũng biết, mà lại phải cứu cho ra cái nguyên-do chữ ấy thế nào.

Việc là việc công-ích, và lại có quan-hệ đến cái nghĩa «bảo-tồn quốc-túy» là trách-nhiệm chung của cả quốc-dân. Hội chúng tôi mong rằng các bậc quân-tử trong nước sẽ vui lòng giúp cho làm được thành công.

Bản-hội đã cử Tổng-thư-ký hội là ông Phạm-Quỳnh, chủ-bút «Nam-phong tạp-chí», để thay ban Văn-học thu-nhận các giấy-má về cuộc điều-tra này. Vậy xin các ngài có thơ-từ gì hay hỏi han gì, cứ viết thẳng cho ông Phạm-Quỳnh, ở nhà hội Khai-trí tiến-đức, Hanoi.

Ngài nào có bụng giúp, hoặc có phí tổn về việc điều-tra, việc biên-chép, việc gửi giấy, xin cứ cho biết, bản-hội xin chịu. Bản-hội lại đương nghĩ đặt thưởng cho những tập nào có nhiều câu hay và cóp-nhặt có công-phu nhất.

Khai-tri Tiến-đức hội kính cáo

Công-ty điện-khí Đông-pháp

Cây-cối ở gần các giây cái dẫn điện vào các nhà xen cành không được cẩn thận, gây nên lắm sự bất tiện mà trong những lúc có cơn dông làm cho cháy cầu chì hay đứt giây điện như trong cơn dông ngày 16 mới rồi, mà trong lúc ấy đến khi sửa lại đường điện, ngộ ai vô ý đụng phải giây điện có thể gây nên lắm sự rủi-ro.

Vậy ông Chánh Giám-đốc công-ty điện-khí xin có lời công-bố mọi lẽ để các nhà mua điện biết.

Xin các ngài cho xén ngay cây-cối, khiến cho từ giây điện cho đến cành cây phải cách ít ra là một thước.

Các ngài mua điện muốn nhờ Công-ty làm giúm việc ấy cũng được.

MỚI XUẤT BẢN SÁCH

LUẬN-NGỮ

Của ông cử Dương-bá-Trạc dịch

Giá mỗi quyển .... 0$20
Tiền cước mỗi quyển... 0.12

Ai muốn mua hay là hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản-lý nhà in của bản quán là:

Monsieur BÙI-XUÂN-THÀNH
6?, *Rue du Coton, Hanoi*

Bảo đảm mãi thì Kim Đức
Cơ-xá-nam (Bến phà Đen)
HANOI

Nay tôi mới mở xưởng, có làm tủ, bàn, ghế và các thứ, vân vân. Xin các quí-khách dùng gụ, lim, tạp, cũng đủ cả. Giá tôi xin tính hạ và làm thực kỹ. Mời các quí-khách lại mua giúm cho hiệu tôi, xin cám ơn.

2094

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà làm ra không đỡi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

«Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi.»

Nay kính,
ED. MONTÈS,
54 Rue Paul Bert, Hanoi

Đồng-hồ treo và để

MÁY ĐỨC CỰC TỐT
BẢO HÀNH 10 NĂM

Máy chạy 15 hôm, đánh tiếng chuông thanh nhã. Vỏ bằng gỗ ghép không bao giờ mọt.

Mỗi cái 15$00

Cước tính thực tế

TONG-YUNE-TAI
49, *Phố Hàng Ngang* HANOI

2045

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư,
Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON

Giá mua đồng niên: 5$00

Thực là một tập báo nói riêng về [illegible] kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên [illegible] xem, lời lẽ nói rất dễ dàng ly thú.

Thuốc lở châu-phách-tán

Thuốc lở châu phách này, rất thơm sạch, mát, mà chóng khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, tim la phả lở sâu quảng sâu xương sài chàm cam khoét, thôm lõm ăn tai, thối tai. Các chứng lở ngoài ngoài da, bôi đều khỏi cả, lọ nhớn giá 0$50, lọ nhỡ giá 0$30, lọ nhỏ giá 0$15, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này và thuốc cao răng, thuốc đau bụng kinh niên thuốc bổ thận hoàn, đều là bản-hiệu mới tinh chế ra cả, mà kỳ Hội chợ Hanoi vừa rồi bán được các thuốc ấy rất nhiều, các hàng tạp-hóa và các hàng bào chế các tỉnh hiện đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ. Các nơi đã ấn-định có bán lẻ như sau này: hiệu *Mạc-Vĩnh-Tư*, 136, phố hàng Bông, Sở bán báo lẻ, 63, phố hàng Bông hiệu *Sinh-Hóa Đường* 63, hàng Bông, nhà in *Đông-kinh ấn-quán*, 82, hàng Gai, nhà in *Thực Nghiệp ấn-quán*, 4?, phố Bờ Hoàn-kiếm, hiệu *Đông-Hưng-Viên* bán cao-lâu và hiệu *Vĩnh-Hợp-Thành*, hiệu *Hạnh-Hóa-Đường* bán bào chế hàng Buồm, hiệu *Vạn-Xuân* chụp ảnh, 12 hàng Điếu, hiệu *Vạn Xuân-Đường* lâu, 18, hàng Trống, hiệu *Thuận-Lợi*, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu *Gia-Long*, 18, phố Tiền-tsin, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vĩnh*, 69, hàng Bồ hiệu *Quảng-Lợi* 22 và hiệu *Bảo Hợp*, 27, phố Chợ nhớn cũ, hiệu *Vĩnh-Xương*, 27, Hà-trung, hiệu *Phượng-Đình*, 100 Cầu gỗ, hiệu *Phạm-xuân-Trang*, 62, hàng Bạc, hiệu *Hưng-Long*, 27 hàng Bát đàn, hiệu *Hạnh-Nhân-Đường*, 61, và hiệu *Hưng-Tường*, 52, Phúc-kiến, Hạ[illegible], hiệu *Hợp-Hưng-Long*, 23, phố khách Haiphong, hiệu *Hoa-Sinh-Đường* 167 phố Khách và hiệu *Quảng-Lợi-Ích* 25, hàng Song Nam-định, hiệu *Vạn An* phố Yên [illegible] tỉnh Yên bảy, hiệu *Đức-Tường* phố Việt trì tỉnh Việt trì, hiệu *Đức-Phong*, 166, phố Đông-thị Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa Phú-yên, hiệu *Xuyên-[illegible]* sở may áo tỉnh Vân-nam, hiệu *Sui-Cheong*, 41 Wing lok, Hong kong. Các nơi kể trên có bán hộ cả thuốc thấp xoa ngoài và các thuốc cần dùng khác nữa, đều cộng hiệu cả. Xin các quí-khách chiếu cố.

Bản hiệu VẠN-XUÂN-ĐƯỜNG
Số 2 1, phố Tiền an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin)
Cẩn bạch

2039

TRUNG BẮC TÂN VĂN

THUỐC LÀO (SANTAL MONAL) | TAM-TỈNH-Y-QUÁN | PHONG-TÀI | Chữa bệnh đau ngực và các bệnh yếu sức bằng dầu gan cá thu viên

Ai có bệnh nên biết hiệu «Tam-tỉnh

HIỆU ANNAM ĐÓNG GIẦY

Do Võ Văn Thành sưu tầm và giới thiệu. Chân thành cảm ơn chủ Khu Kách Kuku đã chia sẻ.

bệnh nguy-trọng, bệnh đã lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, đề qui-khách xét dùng. Xa xôi viết thư về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách lĩnh hóa giao ngân; qui-khách mua hàng từ trên 1 đồng thì không phải trả tiền tem. Nếu không gửi thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần diệu ai uống cũng khỏi:

Bạch-trọc, đứng mắt, ha cam, trĩ, lậu, mỗi thứ 1 đồng, ống thứ 5 hào, thuốc chữa 5 hào.

Đau bụng mửa, tả, đi tiêu, lậu tinh, loãng huyết, đau bụng, đau trúc kinh nín, nói lắm sinh ra, bất toại, phù thũng, cổ cương, mỗi chai 1 đồng.

Đau bà kinh nguyệt không đều, nuyết ít huyết đen, khí hư bạch đái, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau hoang, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay vô đẻ không nuôi nổi chai 1 đồng.

Bổ huyết, lệ huyết, tiêu huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, ta li đàm cứu mức, đau rất mãng mỏng, mỗi chai 2 hào. 2067

Được giải thưởng nhất trong kỳ đấu-xảo riêng tại cuộc Hội-chợ Hà-nội 1928. Có catalogue riêng qui khách muốn xem xin viết thơ về hỏi, bản-hiệu sẽ gửi biếu.

Như thế thì những người đau sẽ được dùng nguyên chất dầu cá.

Trước khi ăn cơm sang và cơm chiều mỗi bận dùng 2 viên là đủ, chỉ tiêu với ngụm nước che bay nước lã cũng được.

Giá mỗi chai chỉ có (0$90) chín bảo, mà dùng lại được những 12 ngày.

Những ngài nào ở xa nhà ga mà phải chịu nhiều tiền phí tổn cho các phu trạm đe khuân hàng, như thế thì thực là đắt cho các ngài quá, vậy chúng tôi tưởng các ngài nên chờ có dịp nào đi Hanoi thì đến nhà hàng Ba chuông, ngay giữa phố Tràng-tiền, số 54, đấy chính là nhà ông MONTÉS có bán dầu cá hàng đựng chai và hàng dầu cá viên.

Dầu cá của bản-hiệu thực trong sạch mà mầu nước trông thực là đẹp, giá bán chỉ có một đồng bảy bảo rưỡi (1$75) một chai lít, chín bảo (0$90) một chai nửa lít mà thôi.

Nay kính.

PHARMACIE MONTÉS, 54, Rue Paul-Bert, Hanoi

Ở các hãng bào-chế to đều có bán. 2056

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị thuốc hảo hạng có pha chế nhiều món

Một hoàn 0$40 (uống từ 5 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẮT-LÉO VÀ GÂN-CỐT

THUỐC PHÁP — Trữ tại: 6, Rue de Pavé, Mua PARIS, Ở PHÁP QUỐC LÀM

Cũng có bán tại: Hanoi: E. CHASSAGNE, 54 Rue Paul-Bert — Haiphong và các hiệu bào chế khác.

GRANDS MAGASINS REUNIS

Chủ nhật mồng một tháng tư tây và những hôm sau này:

CÓ BIỆN BÁN NHỮNG ĐỒ DÙNG NHƯ SAU NÀY:

(Xoong, chảo, bát, đĩa, cốc, vân vân...)

đủ hàng sắt và đồ đồng tốt.

Có quạt máy hiệu MARELLI mới sang

GIÁ THỰC PHẨM

Có nhiều rượu nho hạng giá hạ hơn các hiệu khác.

Xin xem giấy khai giá và chỉ lấy hàng

Xe nhà và xe cho thuê

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

Société Per de Transports Hanoi

Boulevard Rollillot, 7.

Telephone N° 23

2008

華 PAO-VA 寶

54, Rue Hàng Trống, Hanoi

Chúng tôi kính trình các quý khách biết rằng năm chúng tôi mới có sang 1 Một bọn đồ vật rất tốt như là quả cân chạm bông vòng, điếu hút thuốc lá, đèn, vân vân...

2° Một bọn nhẫn kính đồ các thứ mặt, mặt đeo mặt trồng, mặt mồ là cây, vân vân. Lại có cả nhẫn kính quý thứ vàng tây, ngọc bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân, quá xuống đeo là mà đeo những nhẫn kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng hồ quả quít đeo tay, đồng-hồ bọc chang, đồng-hồ bác thước, đồng hồ chăm-cám, vân vân.

4° Một bọn chậu sứ, đèn sứ, lọ sứ bát sứ, bộ sứ để thờ thay tay là bày bánh cũng được và tợ bình, vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kể năm xin trên này chúng tôi xin bảo hạ giá, mong các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Còn các đồ nữ trang, chiếu bản, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các quý khách cũng đã thường cả rồi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ nhà 78 Hanoi

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO & Cie

31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà chế người Nam-Việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mới, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin quý khách nhận rõ nhãn hiệu tem giấy có ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì xin cứ viết thư cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay.

Ông nó. số 367

2073

Đó rồi lại sắp đến mùa bức nóng, và lại sắp sinh ra những bệnh ngoài da bệnh ngứa, bệnh lở vân vân... cùng là bệnh đau xương và bệnh đau mạch máu.

THUỐC DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng để dùng cho người xứ nóng ngày nay thực là một thứ thuốc độc nhất vô song, để trị các bệnh ấy.

Cũng lại một thứ thuốc thần hiệu để trị bệnh giang mai kinh niên hoặc mới mắc.

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, trước cửa hiệu Gô-da trông sang, Hanoi

CHANSON & THIBAULT

58, Rue Paul Bert, Hanoi

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Nay kính cáo.

123

TỤC TÁI SINH-DUYÊN

(Đó, này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thứ xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Người bộc-phụ và các nữ-tỳ thì thào nói ngọng với nhau rằng:

— Cơ ấy nóng tính, chưa chi đã vội muốn xem mặt chồng!

Phu-nhân ngành lại bảo các nữ-tỳ rằng:

— Các con! mau mau ra mời Liễu-gia vào đây!

Hồ lâu nghe tiếng giầy lẹp kẹp, có một vị hung-quan bước vào, tức là *Doãn-văn-chương*, con *Doãn-thượng-khanh* tướng-công.

Hàng-khôi-thần nhận được rõ mặt, mới chạy đến nắm lấy áo mà khóc to lên rằng:

— Thúc-phụ ơi! thúc-phụ có nhận biết được tiểu-diệt đây là *Hàng-khôi-thần* hay không?

Doãn-văn-chương và phu-nhân đều có ý kinh-ngạc. Các nữ-tỳ cũng ngẩn mặt ra mà nhìn. *Doãn-văn chương* bỗng nghĩa thật kỹ, rồi mừng-rỡ mà rằng:

— Ô-hay! Thế ra *Hàng-khôi-thần* cũng-tử đây! Chẳng hay cớ sao công tử lại lưu-lạc đến chốn sơn thôn này?

Nói xong, liền đỡ *Hàng-khôi-thần* dậy, lại kể lể thân tình cho phu nhân nghe. *Hàng-khôi-thần* cũng đứng dậy, vừa khóc vừa nói. Hai vợ chồng bọ *Doãn* hạt châu lệ-chã khôn cầm.

Doãn văn chương nói:

Hiền điệt ơi! Từ khi thân-phụ ta đi, ta luống những ngày đêm mong nhớ, bắt-đắc dĩ mà phải tạm trú ở đây. Nay nghe tin *Triệu-vương* sắp khởi binh, lại gặp cơ hiền-điệt đến, ấn là chủng ta và hiền điệt chúng sang đây để tìm cửa-phụ.

Phu-nhân vào phòng lấy bộ áo đào-ông đưa ra cho *Hàng-khôi-thần* thay, rồi bảo người nhà sửa soạn cơm rượu. Người bộc-phụ và các nữ-tỳ đều bưng miệng cười hoài.

Phu-nhân liền quát mắng mà bảo rằng:

— Cười cái gì thế?

Chúng đều nhịn cười mà xuống bếp nấu cơm. *Doãn-văn-chương* và *Hàng khôi-thần* lại cùng nhau kể-lể những lai-lịch trong 6 năm về trước. Khi cơm rượu xong, *Doãn-văn chương* vào thuật chuyện cho phu-nhân nghe và bảo rằng:

— Ta cần phải cùng *Hàng khôi thần* đi để nhân tiện dò-la tin-tức thân-phụ ta xem ra làm sao.

Phu-nhân khen phải. Sáng hôm sau đã sửa soạn đồ hành-lý để định chọn ngày khởi-hành, bỗng nghe báo có một người đàn-bà bị hổ ăn thịt, chỉ còn thừa lại một mảnh đùi, mà ở một đất bên cạnh đấy lại có một trăm quạ bạc. Quan sở-tại đã thu lấy số bạc ấy và cho đem mảnh đùi mai táng tại trong rừng.

Phu-nhân nghe nói, liền gọi *Hàng-khôi-thần* mà bảo rằng:

— Hiền-diệt ơi! Đó tất là thi-thể mụ lão-ẩu lừa hiền-diệt mà đem bán đó! Hỡi-ôi đã hại đứa gian!

Hàng-khôi thần nói:

— Xót thương cho mụ lão-ẩu ấy thế cũng là xong một đời!

Doãn-văn-chương niêm-phong nhà cửa lại, rồi đem gia-quyến cùng *Hàng-khôi-thần* đi sang *Triệu-vương* phủ.

HỒI THỨ X

Lại nói chuyện *Phi giao* hoàng-hậu từ khi lập kế giam cầm *Mạnh-lệ-quân* ở trong cung thái-hậu, càng ngày càng lộng quyền hoa trước, chém giết nhiều người quá, các quan triều-thần ai cũng khiếp sợ, không ai dám nói câu gì. *Bồ-man hưng-phục* và *Mã-thuận* thừa thế vu-hãm cho mọi người, vì thế khắp trong ngoài đều lấy làm một cái cảnh-tượng nguy biến vậy.

Triệu phượng và *Triệu-lân* đều bắt cái mưu của *Bồ-man hưng-phục* và *Mã thuận* mà không dám nói. Và có nói thì *Phi giao* hoàng-hậu vị-tất đã tin, vì thế hai anh em thường cứ suốt ngày ngồi nhìn nhau mà ngắn dài than thở.

Một hôm, hai anh em đang đi quanh ở trong thư-phòng, ngẫm nghĩ việc đời bỗng đâu bắt tại, lấy làm cảm tức, bỗng trông thấy một con quạ đen sa xuống dưới thềm.

Triệu-phượng giận mà bảo rằng:

— Chúng ta đây đến sống, cũng như người bỏ đi, nhà-ngươi còn định báo tin gì thế!

Nói xong, liền chạy ra lấy tay vỗ bắt con quạ. Bỗng thấy chân quạ có sợi dây đen buộc một cái gói nhỏ. *Triệu lân* vội cầm lấy xem thì ngoài gói giấy đỏ, trong lại có một lần giấy bông bọc kín.

Triệu-lân nói:

— Quái lạ! quái lạ!

Triệu-phượng vội vàng bưng con quạ ra, rồi quay lại xem cái gói lấy, thấy ngoài có bút-tích của *Mạnh lệ-quân* để gởi cho mình. Hai anh em bấy giờ vừa mừng vừa sợ, liền mở ra xem.

Bức thư như sau này:

« *Ta vốn đinh tiến Kinh để tìm*
« *lời khuyên-can, không ngờ lại mắc*
« *phải vào trong lưới-cạm. Ta đã hết*
« *sức thuốc-thang cho Thái-hậu và*
« *Tế-hậu thì nay Thái hậu đã được*
« *khang kiện, mà Tế-hậu cũng được*
« *bình-phục như thường.*

« *Về việc dẹt cỏi cây ruộng, nay*
« *đều có người, do mặc cơm ăn,*
« *không đến nỗi lo thiếu thốn.*
« *thoắt đã 3 năm nay, nghĩ đến việc*
« *nước lắc nào thì hai hàng nước*
« *mắt chẳng xuống dòng dòng, song*
« *chẳng làm được việc gì, mà chết*
« *cũng không ích gì cho nước.*

« *Nghĩ đi nghĩ lại cho kỹ, chỉ còn*
« *một kế cố tấn-thành việc chế-lập,*
« *kiến cho tội phản nghịch rõ rệt,*
« *bây giờ các quần cầu vương sẽ kéo*
« *thẳng về Kinh-thành vậy. Tin-tức*
« *một ngoài thế nào cũng nên phúc*
« *thư cho ta biết.*

« *Con quạ này hàng ngày nẫn lượn*
« *kêu ở trong cung, ta thấp vậy mới*
« *khăn rằng nhà người có đem*
« *thư hồi ta được chăng thì thấp*
« *con quạ gột đầu mà sa xuống, vậy*
« *ta mới viết thư gởi ra đây, hoặc-*
« *giả là gai-thần dun-dắt cho nên*
« *có con quạ này.*

Hai anh em xem xong bức thư, ứa nước mắt khóc, lại thấy con quạ cứ nhìn mình mà gật đầu. *Triệu-lân* gật nước mắt rồi bảo *Triệu-phượng* rằng:

— Thân-huynh ơi! con quạ này muốn đòi thư trả lời đây.

Triệu-lân cũng gật đầu mà bảo con quạ rằng:

— Linh điểu ơi! nhà-ngươi lại đưa bộ ta một phong thư về nhé!

Nói xong, quay lại bảo *Triệu phượng* rằng:

— Thân-đệ ơi! thân-đệ đi lấy gạo ra đây để chim quạ ăn mà bay cho được khỏe.

Nguyên hai anh em *Triệu-phượng* và *Triệu-lân* vẫn cùng nhau ở riêng tại trong thư phòng ấy, không dùng kẻ hầu hạ. Bấy giờ *Triệu-lân* đi lấy gạo, rồi đóng kín cửa ngoài lại, rắc gạo xuống đất cho chim quạ ăn. *Triệu-phượng* thì vào trong phòng viết thư. Viết xong, đưa cho *Triệu-lân* xem.

(Còn nữa)

Cherche Librairie — Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn — Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

NĂM THỨ MƯỜI MỘT — SỐ 1HO 1628 — MỖI SỐ 0$02 — NGÀY KHỞ NĂM 26 AVRIL 1928

Trung Bắc Tân Văn